

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 220g/2024

privind excepția de neconstituționalitate
a articolului 23 alin. (10) și a Anexei nr. 4 la Legea nr. 283 din 4 iulie
2003 privind activitatea particulară de detectiv și de pază și
a articolului 10 alin. (3) din Legea nr. 845 din 3 ianuarie 1992 cu privire
la antreprenoriat și întreprinderi

*(obiectivele în a căror privință este interzisă activitatea particulară de
pază)*

CHIȘINĂU
5 iunie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, Președinte,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, judecători,
cu participarea nei Iulia Vartic, asistent judiciar,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 31 octombrie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 5 iunie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 23 alin. (10) și a Anexei nr. 4 la Legea nr. 283 din 4 iulie 2003 privind activitatea particulară de detectiv și de pază și a articolului 10 alin. (3) din Legea nr. 845 din 3 ianuarie 1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi, ridicată de dl avocat Victor Baran, în interesele Organizației de pază „SATURN GRUP” SRL, parte în dosarul nr. 2c-5/2024, pendinte la Judecătoria Cimișlia, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecătoare Veronica Carapirea de la Judecătoria Cimișlia, sediul central, pe baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 10 decembrie 2021, Instituția Publică Liceul Teoretic „Ion Creangă” din orașul Cimișlia a încheiat un contract privind paza bunurilor pe termen de un an cu *SATURN GRUP* SRL. Acest contract a fost prelungit de două ori consecutiv, până la 31 decembrie 2022 și, respectiv, până la 31 decembrie 2024.

4. La 29 februarie 2024, prin Ordinul nr. 25-b, Liceul Teoretic *Ion Creangă* a reziliat contractul privind paza bunurilor încheiat cu *SATURN GRUP*. La baza emiterii acestui ordin stau scrisorile Consiliului raional Cimișlia, Ministerului Afacerilor Interne și Cancelariei de Stat, potrivit cărora contractul încheiat cu *SATURN GRUP* încalcă anexa nr. 4 la Legea privind activitatea particulară de detectiv și de pază și articolul 10 din Legea cu privire la antreprenariat și întreprinderi. De asemenea, în scrisori, autoritățile îi solicită Liceului Teoretic „Ion Creangă” să elimine cauzele și condițiile care au generat neconformități în acest sens.

5. La 5 martie 2024, *SATURN GRUP* a adresat o cerere prealabilă prin care i-a solicitat Liceului Teoretic „Ion Creangă” să anuleze Ordinul nr. 25-b, însă fără răspuns.

6. La 11 martie 2024, *SATURN GRUP* a inițiat o acțiune civilă împotriva Liceului Teoretic „Ion Creangă” și i-a solicitat instanței de judecată să anuleze ordinul prin care a fost reziliat contractul de pază și protecție.

7. În cadrul ședinței de judecată, dl avocat Victor Baran a ridicat, în interesele *SATURN GRUP*, excepția de neconstituționalitate a articolului 23 alin. (10) și a Anexei nr. 4 la Legea privind activitatea particulară de detectiv și de pază și a articolului 10 din Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi.

8. Printr-o încheiere din 25 septembrie 2024, judecătoria cazului, dna Veronica Carapirea, a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 22

Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nicio pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„[...]”

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 126

Economia

„(1) Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă.

(2) Statul trebuie să asigure:

a) reglementarea activității economice și administrarea proprietății publice ce-i aparține în condițiile legii;

b) libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție;

c) protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară;

d) stimularea cercetărilor științifice;

e) exploatarea rațională a pământului și a celorlalte resurse naturale, în concordanță cu interesele naționale;

f) refacerea și protecția mediului înconjurător, precum și menținerea echilibrului ecologic;

g) sporirea numărului de locuri de muncă, crearea condițiilor pentru creșterea calității vieții;

h) inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine.”

10. Prevederile relevante ale Legii nr. 283 din 4 iulie 2003 privind activitatea particulară de detectiv și de pază sunt următoarele:

Articolul 23

Organizarea și efectuarea pazei particulare

„[...]”

(10) Se interzice activitatea particulară de pază la obiectivele prevăzute în anexa nr.4.”

Anexa nr. 4

LISTA

obiectivelor asupra cărora se interzice activitatea particulară de pază

1. Ministerele și structurile organizaționale din sfera lor de competență
2. Autoritățile administrative centrale subordonate Guvernului și structurile organizaționale din sfera lor de competență
3. Autoritățile administrative autonome
- 3¹. Instituțiile publice fondate de Parlament
4. Instituțiile publice fondate de Guvern
5. Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi și al doilea, precum și cele de nivel special, inclusiv instituțiile fondate de acestea
6. Instanțele judecătorești și organele procuraturii
7. Întreprinderile de stat și/sau societățile comerciale cu capital de stat și societățile comerciale cu capital majoritar de stat
8. Banca Națională a Moldovei
9. Obiectivele de depozitare și păstrare a armelor, munițiilor, materialelor explozibile și a substanțelor radioactive
10. Obiectivele de depozitare și păstrare a substanțelor stupefiante, psihotrope și a precursorilor (cu excepția instituțiilor medicale și a farmaciilor private)

11. Prevederile relevante ale Legii nr. 845 din 3 ianuarie 1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi sunt următoarele:

Articolul 10

Reglementarea activității de antreprenoriat

„[...]”

3. **Exclusiv întreprinderilor de stat li se permite:**

supravegherea și tratamentul bolnavilor care suferă de narcomanie, boli contagioase periculoase și deosebit de periculoase, inclusiv de boli dermatovenerice infecțioase, precum și de boli psihice în forme agresive și eliberarea avizelor corespunzătoare;

efectuarea expertizei pentru determinarea pierderii temporare sau stabile a capacității de muncă, precum și a examenelor și controalelor medicale periodice și preventive decretate ale cetățenilor;

tratamentul animalelor ce suferă de boli deosebit de periculoase;

confeccionarea ordinelor și medaliilor;

producerea emblemelor ce confirmă achitarea impozitelor și taxelor de stat;

prestarea serviciilor poștale rezervate, confecționarea timbrelor poștale;
producerea și comercializarea tehnicii militare speciale și de luptă, a substanțelor explozive (cu excepția prafului de pușcă), precum și producerea oricăror feluri de arme;

evidența de stat, înregistrarea de stat și inventarierea tehnică (inclusiv pașaportizarea) a bunurilor imobile, restabilirea documentelor pentru dreptul de proprietate și administrarea acestor bunuri;

imprimarea bancnotelor și baterea monedelor metalice, imprimarea valorilor mobiliare de stat;

efectuarea lucrărilor astrono-geodezice, gravimetrice, a lucrărilor în domeniul hidrometeorologiei;

efectuarea activității de pază la obiectivele prevăzute în anexa nr.4 la Legea nr.283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și de pază.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

12. Autorul excepției notează că prevederile contestate le impun tuturor persoanelor juridice din domeniul public să încheie contracte privind asigurarea pazei doar cu o întreprindere de stat. Potrivit notei informative care stă la baza prevederilor contestate, legislatorul a urmărit să asigure paza obiectivelor strategice ale statului. Totuși, legea a extins scopul interdicției de a presta activitatea particulară de pază și în privința tuturor obiectivelor finanțate din bugetul de stat.

13. Așadar, prin efectul Legii, Liceul Teoretic „Ion Creangă” a fost obligat să rezilieze contractul de pază cu *SATURN GRUP* și obligat să încheie un contract de pază cu întreprinderea de stat, fără respectarea procedurii de achiziții publice, într-un mod lipsit de transparență și fără să fie asigurată concurența.

14. De asemenea, autorul menționează că prevederile contestate au fost adoptate fără avizul Consiliului Concurenței și fără consultarea mediului de afaceri. Astfel, autorul susține că legislatorul a adoptat prevederile contestate în favoarea Întreprinderii de Stat „Servicii Pază” a MAI, neglijând prevederile Legii concurenței, ale Legii cu privire la actele normative și ale Legii privind achizițiile publice.

15. În fine, autorul consideră că prevederile contestate contravin articolelor 1, 4, 7, 8, 9, 16, 22, 54 și 126 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

16. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

17. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea nr. 283 din 4 iulie 2003 privind activitatea particulară de detectiv și de pază și din Legea nr. 845 din 3 ianuarie 1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, ține de competența Curții Constituționale.

18. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de reprezentantul unei părți în proces. Astfel, Curtea constată că sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

19. Obiectul excepției îl constituie articolul 23 alin. (10) și Anexa nr. 4 la Legea nr. 283 din 4 iulie 2003 privind activitatea particulară de detectiv și de pază și articolul 10 alin. (3) din Legea nr. 845 din 3 ianuarie 1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi. Aceste prevederi nu au constituit anterior obiect al controlului de constituționalitate.

20. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză civilă în care se solicită anularea Ordinului de reziliere a contractului privind asigurarea pazei particulare. Rezilierea acestui contract s-a bazat pe prevederile contestate (a se vedea § 4 *supra*). Așadar, Curtea admite că prevederile contestate sunt aplicabile în cauza în care a fost ridicată excepția.

21. Curtea notează că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental invocat de autorul sesizării. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință în drepturile fundamentale invocate (a se vedea HCC nr. 17 din 20 septembrie 2022, § 23).

22. În acest sens, Curtea observă că, deși autorul sesizării a invocat incidența mai multor articole din Constituție, în argumentele sale, acesta susține o contradicție între normele contestate și prevederile Legii concurenței, ale Legii cu privire la actele normative și ale Legii privind achizițiile publice.

23. În acest context, Curtea reiterează că examinarea constituționalității unei prevederi legale are în vedere compatibilitatea acesteia cu dispozițiile constituționale pretins a fi încălcate, nu compararea prevederilor cuprinse în același act normativ sau în acte normative infraconstituționale diferite și raportarea formală a unei concluzii care ar rezulta din comparație la principiile Constituției (a se vedea DCC nr. 50 din 2 mai 2023, § 22). Prin urmare, orice critică de neconstituționalitate trebuie raportată în mod argumentat la o prevedere din Constituție. În acest sens, simpla enumerare a unor articole din Constituție nu reprezintă o veritabilă critică de neconstituționalitate (a se vedea DCC nr. 16 din 14 martie 2024, § 15).

24. În consecință, pe baza celor menționate mai sus, Curtea constată că sesizarea în cauză privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2), (3) lit. f) și (4) lit. d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 23 alin. (10) și a Anexei nr. 4 la Legea nr. 283 din 4 iulie 2003 privind activitatea particulară de detectiv și de pază și a articolului 10 alin. (3) din Legea nr. 845 din 3 ianuarie 1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi, ridicată de dl avocat Victor Baran, în interesele Organizației de pază „SATURN GRUP” SRL, parte în dosarul nr. 2c-5/2024, pendinte la Judecătoria Cimișlia, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 5 iunie 2025

DCC nr. 58

Dosarul nr. 220g/2024